

SZERKESZTŐSÉG: BUDAPEST, IV., VÁRMEGYE-UTCA 11. Telefon száma 788.

EGYETÉRTÉS

FENYŐ SÁNDOR főszerkesztő.

ÖÖTVÖS KÁROLY szépirodalmi főszerkesztő.

KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, IV., VÁRMEGYE-UTCA 11. Telefon száma 708.

Mai számunk főbb közleményei: Vezetékek: Üdvözlét Kolozsvárnak. Főlebbzés a magyar nemzethez.

Üdvözlét Kolozsvárnak.

(Sz.) Kedves és nagybecsült magyar polgártársaink ott a bérczes testvérháza szívében, kincses Kolozsvár városában!

Hazafias üdvözlétünket küldjük önöknek!

A kipomádézott, kiczicézozott, udvari etikettek bolond szabályai után hajlongó és bókoló urak és dámaik alkalmasint nagyon megnehezítelnek önökre. Az ő főfogásuk szerint csakugyan nagy vételt követtek el.

Lesznek, akik önöket megtámadják. Lesznek, akik azt fogják mondani, hogy önök megzavarták a nagyszerű, főséges nemzeti ünnep szentségét.

Az Egyetértés tárczája.

A NAGY PER, MELY EZER ÉV ÓTA FOLYIK S MA SINCIS VÉGE.

Írta: ÖÖTVÖS KÁROLY. MÁSODIK KÖTET. X.

Tüntetések. Kalandok. Tévedések.

Nos hát a lótolóra akarták rábizonyítani, hogy ő szállította a holttestet.

Am a holttestet négykerékű fakó szekérel s két lóval hurcolták Smilovicsék szerint. De a szegény kis lótoló zsidónak csak kétkerekű taligája s egyetlen görhes lóva volt.

De ki lehetett az? Klein Ignác, a lótoló azt állította, hogy ő egész napokon és éjjeleken át az egész nyáron soha se volt távol. Hivatkozott feleségére, a szomszédokra s a vele egy házban lakókra.

Feleségére nem adott semmit. Felesége is volt, zsidó is volt, tanuságának nem volt nyomtatva.

Szomszédjai voltak: Csuhá Ferencné, született Mocsár Zsófia, azután Kovács Józsefné, született Farkas Zsófia, Cseres Andrásné, született Bodnár Mária és Nagy István. Szegény emberek, szegény asszonyok.

Kleinék jó ismerősei, naponként átjártak egymáshoz csevegni s egyet-mást kölcsön kérték.

Mindezek semmit se tudtak arról, hogy a lótoló egy vagy két egész napon s éjszakán távol lett volna a háztól.

Csuhá Ferenc azonban mégis tudott valamit. Ez is szegény zsöllér ember volt, mint Klein és pedig házallan zsöllér. 1882-ik

kodóház iránt köteles loyaltásból kifolyóan, épp Kolozsvár város polgárainak kellett volna néma megadással tűnniök a Gotterhaltét. Hogy önöknek nem lett volna szabad a tüntetéssel fegyvert adni ellenségeink kezébe, mert ezek most majd viszik Bécsbe az üzenetet s az udvarnál elrágalmazzák a magyar nemzetet.

Amde kedves és nagybecsült polgártársaink! Legyenek egészen nyugodtak! Akkor cselekedtek volna rosszul, ha másképp cselekedtek volna. Nem önök zavarták meg a kolozsvári ünnep főséges közhangulatát, hanem azok, kik a hazafias és ünnepies érzések hullámzásába belerikoltották annak a gyűlöletes, minden magyar embert, szívében és lelkeben sértő nótának a dallamát.

Jaj a megbotránykozottaknak! De nem önök voltak a megbotránykozottak, önök a megbotránykozottak voltak.

Mi szükség volt Kolozsváron, Mátyás király ünnepén, mikor az egész magyar nemzet érzés- és gondolatvilága oda futott össze, hogy a magyar nemzeti közérzést megbotránykoztassák a Gotterhaltéval? Hiszen, ha képzhetők alkalom, melynél ennek a nótának eljátszását szinte tilalmassá tette minden jóízűs, minden tapintású az okosságunk legemlékezőbb követele: ugy a Mátyás-ünnep ily alkalom volt. És ha van hely a világon, a hol ennek a nótának ünnepies alkalommal való eljátszása egyenes provokálása a nemzet haragos indulatainak: ugy Kolozsvár ez a hely.

A legmagyarabb, a legnemzetibb, a legnagyobb magyar király szobrának leleplezésénél, mikor a magyar nemzet összegyűlekezett azért, hogy egyfelől kegyelettel adozzék a dicsőségesebb mult legkimagaslóbb alakja emlékeztetének, másfelől, hogy tüntessen hagyományos királyhűségével: mi szükség volt arra, hogy egyenesen megsértsek a nemzetet? Még pedig tudva, szándékosan, tehát nyilvánvaló rosszakarattal? Hiszen jól tudják, hogy az a nóta gyűlöletes minden magyar ember előtt. Ha ezerszer és milliószor is az uralkodó himnuszának nyilvánítják: magyar ember, ha hallja, csak keserű fájdalom érez. És ha ezerszer, meg milliószor hirdetik is ország-világ előtt, hogy ez a nóta nem tüntetés a nemzeti közérzés ellen,

mégis az lesz mindig, mert a nemzet tüntetés-számba veszi. A legkeserűbb, legfájdalmasabb, leggyászosabb emlékei fűződnek hozzá. Jól tudják, hogy ezzel a nótával egyenesen provokálják a nemzetet; hát akkor mért huzaják? Olyan rongy, olyan semmi, olyan bitang, haszontalan valami egy nemzet közhangulata, hogy az ellen léptenyomon leheszen demonstrálni?

Ha a dinasztia meg akarja tisztelni a nemzetet; ha a dinasztia el akarja feleltetni a keserű és gyászos multnak emlékeit: akkor tegye azt ugy, hogy magatartásával ne hegyezzen ki régi ellentéteket és ne provokáljon haragos indulatokat!

Folyton azt hirdetik, egyebet se hallunk, mint azt, hogy a nemzeti közérzésben össze kell formia a hagyományos király-hűségnek és a jövődöre irányított nemzeti törekvésnek. De az isten szerelméért, hiszen ez a nemzet egyebet sem tesz, mint erről az összeforrásról tesz folyton tanuságot. Amde elég-e az, ha ez a tanuskodás mindig csak egyoldaluan megy vége? Elég-e az, ha a nemzetet megvárják, megkövetelik ennek az összeforrásnak bizonyosságait, de veleszemből mindig éreztetik, hogy a dinasztikus felfogásnak különös kiváltsága, különös immunitása van? Ha ösztönli hiszi és vallja a dinasztia felfogása azt a mit a király helyettese, József Ágost főherceg Kolozsváron mondott; hogy a magyar nemzet hűsége a trónnak legerősebb oszlopa: akkor miért zavargatják, miért gyötírnek, miért kinoxák ezt a hűséget a nemzeti érzés bántalmazásával.

Azt mondják, hogy az a Gotterhalte csak egy nóta, a király nótája. Engedelmet kérünk, ha ez a nóta csak kicsinyiség, csak haszontalan formáság: hát annál inkább lemondhatnának arról a kicsinyesről itt nálunk, a hol ez a kicsinyesség nagy sérelem-számba megy. És ha nem mondanak le róla, ha erőszakolják, ha tudva, hogy bántanak vele, mégis huzaják: világos, hogy ez tüntetés. Tüntetés ellenünk.

Jól tették önök kedves és nagybecsült polgártársaink, hogy e tüntetést nem türték el gyáván, szolgai meghunyászkodással! Jól tették, hogy nyilvánították érzségeiket és indulataikat! Tanuságot tettek arról, hogy van nemzeti önérték és hazafiságunknak

van ereje. Csak hadd vigyék el az önök magatartásáról az üzenetet Bécsbe is, külföldre is! Nem vallanak vele szégyent. Egy nemzet csak ugy imponálhat, ha önértetesen lép föl — s a magyar nemzet köszönettel tartozik önöknek azért, hogy önök a nemzeti önérték kifejezésre juttatták.

Önök ott élnek, a hol minden kö, minden talpaatnyai föld izzó hazaszeretet emlékeivel van tele. Önök ott élnek a magyarságért folyó örökös harc égető tüzeiben. Önök ott élnek, a hol a történelmi hagyományok eleven hatásai alatt égnék a lelkek. Önöknek erősen kellett éreznök a Gotterhalte tüntető eljátszásában rejlő nemzeti bántalmat. Önöknek hazafias kötelességük volt, hogy ezt a tüntetést viszonozzák. És nem viszonozhatták volna jobban, érthetőbben, igazabban, magyarábbul, mint azzal a másik nótával, a mely minden magyar lelkéből kisír: a Kossuth-nótával. Hangsúlyozzuk, hogy önök csak viszonozták a tüntetést.

Óadát Bécsben fájdalom okoz ez a mi nótánk. De mi nem megünykélve Bécsbe, a burg elé. Nos, nekünk fájdalmat okoz a Gotterhalte, hát ne jöjjenek vele hozzánk, közénk! Jogunk van ahhoz, hogy mindenkitől megköveteljünk nemzeti érzelmünk tisztelését és megbecsülését. És kötelességünk az, hogy tiltakozunk nemzeti érzelmünk megsértése ellen. Önök ezt cselekedték. Jól cselekedtek! Ne törődjenek az udvari etikettek után hajlongó, hódoló ecizomás urak ér dámaik neheztelésével. Többet és önöknek a tiszta magyar rokonszenv, amit higyjék el, főlebbzésükkel önök maguk iránt sok valóságos belső titkos tanácsos kegyelmes ur szívében is.

Hazafias melegséggel üdvözöljük önöket!

Budapest, október 13.

Kis zsidó, nagy zsidó. Panaszuk van a horvátoknak. Azon kesereg a sejtőjük, hogy nemzeti sérelem esett a horvát népen. A régi képviselőházon ugyakkora volt a horvát zászló, mint a magyar. Az új képviselőházon sokkal kisebb. Szinte elvész a magyar melletl. Ez a kesereg botor is, hivalkodó is. Igaz, a zászlót ki kell tűzni, bence van a horvát kiegyezésben, hogy a képviselőháza a horvát zászló is kitűzendő. De hisz ez megis történelmi. Hogy mekkora legyen ez a zászló, hol legyen, hogyan, arról nincs intézkedés, az a mi dolgunk

Hogy mellékesnek tekintették a magyar mellett, azt egyfelől mutatja a kis „és” szócska, másfelől diktálja a józan ész. Horvátország alárendelt társország a magyar birodalomban s területi nagyságának, közjogi helyzetének, a képviselői arányszámának fölösen eleget tesz a jóval kisebb zászló. Ezzel a kis zászlóval is, a mely még mindig aránytalanul nagy. Horvátország csak dicsékedhetik. De panaszra se óka, se joga...

Egyeskedés. Körber doktor osztrák miniszterelnök tanácskozára hívta össze az osztrák politikai pártok vezetőit. Ezek a tanácskozások, a melyre minden pártvezetőt és több bizalmi embert is meghívtak, holnap kezdődnek s nyitást eltarthatnak esztendőig, a mikor a reichsrath megnyílik. Talán aztán is elhúzódnak. Hogy mi a céljuk a tanácskozásoknak, ismert dolog. A két miniszterelnök marakodván a kiegyezés kérdésénél, nyilván egy nagyon veszedelmes körében elővette a jobbik esztét s valamelyikük nyilván így szól:

— Minek marjuk mi folyton egymást, amikor jóformán azt se tudjuk, hogy mire jó ez? A legjobb kiegyezés se ér egy fabat-kát se, ha a képviselőházak elvetik. Nézzünk körül hát odahaza, s ha ott rendben lesz minden, megint marhatjuk egymást.

A két miniszterelnök tehát körülöz és alkudozik. Most már nem egy mással, hanem a pártokkal. — Végzetül pedig ha netán szerencsésen végződik a kísérlet, — amire Ausztriában lehet némi remény, — ott lesznek, ahol a mádi regále-bérlő: a provizoriumnál... Ahova egyébként el is akarnak jutni.

Főlebbzés

a magyar nemzethez.

Különös szelek fujnak Bécs felől. Furcsa hírek jönnek, mesébe valók. Hogy talán lesz munkaképes parlament, a mely nem marakodik és dobol, hanem dolgozik. Hogy talán leszlerelődik az obstrukcio, németek és esehék megbékélnek s megérnek szépen egymás mellett, mint Péter és Pál a náptárban. Hogy talán tárgyalni fogják a kiegyezést, az egyetlen lehető törvényes módon, ha netán a két kormány csakugyan szerencsésen megbirkózik ezzel az ezerfejű sárkánnyal...

Mit jelent a megváltozott osztrák helyzet a kiegyezés kérdésében? Kettőt jelent. Jeleni egy felől, hogy a kiegyezés sulypontja Magyarországra helyeződik át, s a sulyponttal persze a felelősség nagyobbik része is. Jeleni másfelől, vagy legalább sejteti, hogy a kiegyezésnek, ha valóban teljesen nyélbe ütök, nem fogunk kiváloképen örvezenni magyar oldalon. Mennyi jogfeladás, mennyi magyar érdek föláldozása kívántatik ahhoz, hogy esehék és németek a diadal mámorában megfélekezzenek arról, hogy gyűlölködjenek egymást, mint

Megtudta.

Nosza késedelem nélkül beszerzett magának egy jegyzőkönyvet s abba el-beirta nagy gondossággal minden napját, minden óráját, kivél, mikor és miről beszél, hól járt, merre utazott; Tokajban, Nyiregyháza, Debreczenben, Miskolczon, mit csinált, kikkel érintkezett, hova szállt, hol ebédelt, hol hált, ki volt a kocsi, társasága; mit és hol vásárolt, mikor mennyi pénzt kapott és fizetett. Főlt mindent kétségbeesjtő pontossággal és részletességgel. A minden oroszok ezárjáról nem vezetnek olyan pontos naplót, aminőt önmagáról és háza népéről ő vezetett. Nagy Napoleonról tízezer könyvet írtak már, de ele te folyásá még se oly bizonyos mint erről a válságos esztendőről Lichtman Jakabé, a tiszta-eszlári egyszerű bérlő.

A hatás nem maradt el s ez a hatás megsemmisítette a vizsgáló bíró, titkos tanács és esendbítősek minden fufangját. Öt is elzaklatták Smilovicssal, Hersköval, Grószszal és Kleinall együtt Tiszta-Lókra a szolgabíróhoz és a esendbítőshoz. Öt is megkísértették faggatni éjjel-nappal két napon át. De mind nem ért az semmit.

Nem is jegyzőkönyvből, hanem csupán emlékezetéből megfelelt ő mindenre. A jegyzőkönyv eléglet, elveszhet, azt ellophatják, elkobozhatják, de neki az se árthat. Megtanulta könyv nélkül. Nincs az a naplár a világon, a melyik pontosabban tudná a napokat, nevetek és ünnepeket, nap keltét és nyugtát, vásárokat, a hold járását, mint a hogy ő tudta a maga dolgát. Utóbb is ugy elriasztotta magától a vizsgálóbíró s annak minden kijáró-bejáróját, hogy csahamar békeségben hagyják. Inádkoztak is, hogy közel se legyen hozzájuk.

A sárga ló dolgába s a tetemszállítás költségeibe sehogy se tudták belekeverni. De hát hol is az a sárga ló?

évi ápril 24-én, Szent György-napkor ugyanabban a házban fogadott bérelt lakást, a melyben Kleinék laktak. Lakásuk egy pitvarra nyílt, egymás mellett volt, Csuhá mindent tudhatott.

Azt mondta: a lótoló az egész nyáron át csak három ízben volt távol s mindig két napon, két éjszakán át. Egy ízben, bizonyosan tudja, hogy Nyiregyháza jart, de hogy két ízben hol jart, nem tudja. A napokat se tudja. De azt tudja, hogy lovával együtt volt távol s hogy egy ízben taligáján ment, egy ízben Grószberg szekerét kérte el, egy ízben pedig a Matyi, dohányos ember szekerét kérte kölcsön.

A Matyi dohányost könnyű volt kipuhatolni. Ez Antal Mátyás nevi szegény ember volt. Ez igenis bevallotta, hogy töle egy napon elkérte kocsiját a lótoló, reggel elutazott vele, de másnap reggel visszajött. Ezzel hát nem boldogult a vizsgálat. A tárkányi holttestszállításához három-négy nap és éjjel volt szükséges. Ezt az utat Matyi szekeren megtenni nem lehetett.

Grószberg szekerevel se mentek semmire. Ebből éppen nem sült ki semmi. Mindegy. A bölcs vizsgálóbírónak ez nem okozott fejtörést. Négykerékű kocsi akárkítól kaphatott a két zsidó, habár ki nem lehet puhatolni is, hogy kitől. Csak azt a kérdést kell tisztába hozni, hogy homnan és kitől került a két ló?

It akadt meg már kegyetlenül a vizsgálóbíró. Julius 15-én különös gonddal kérdezte ki Smilovicsot, milyen színű volt Tiszta-Szent-Mártonnál a holttest-szállító zsidók lóva? Smilovics határozottan azt mondta, hogy az egyik sárga volt, a másik fekete. Meg kellett hát keresni ezt a két lovat.

A lótoló zsidó lóva sötét pejt volt. A magyar embernek százféle szava van a lószínek jelzésére. Fekete, fehér, szürke, deres,

vasderes, barna, fakó, sárga, aranyászörű, tarka, aranyalmás, téli szennyes, hóka, kesz, egérszínű, daruszörű, vörös és pejt s meg néhány: mind a ló szőrének színét jelzi. De a pejt is sokféle. Világos pejt, sötét pejt, sárga és piros pejt. A sötét pejt gyakran fekete pejnek is nevezik. Ebben némi ellenmondás látszik, mert hiszen a fekete: fekete, a pejt pedig vöröses színt jelent. Miként vág ez össze? Mégis összevág. Hiszen a lónak annyiféle színe van, mint a madárnak vagy a pillangónak. Csak hogy a lószínek közt sok az összemelő és szétfolyó szín s a magyar parasztnak mindegyikre van jelző szava.

A lótoló zsidó görhes sötét pejszínű lovat bíztart el lehetett a Smilovics-látta fekete lónak fogadni. Csak a sárga lovat kellett most már fölledezni.

Nosza vizsgálóbírák, királyi alügyészek, esendbítősek, pandurok, foghízi örök, eszlári öreg bírák és kisbírák s mindenféle önkényes vérvádlok: keressetek valami hitvány sárgalovat. A melyik áll legyően a fakó szekérhez, kenderhámoz és a lótoló görhes lovához. Keressetek minden áron s előteremtsétek a föld fenekéről is. Mert máskülönbön esüffá lesz az igazság s a bekötött szemű istennő, Justitia, göröcsöket kap és sívalkodni talál.

Kerestek sárga lovat.

Volt Tiszta-Eszláron egy vagyonos zsidó bérlő, valami Lichtmann Jakab nevi. Uradalmi bírtokot bérelt s Ó-Faluban lakott egy tiszaparti magas dombon épült urasági kastélyban. Élete delén levő 42 éves, családos ember volt s eszlári fogalmak szerint elég vagyonos. Vagyonát mintegy 25-30 ezer koronára becsülte a községi előjáróság, de ő maga is.

Erre gondoltak első ízben. Nagy gazdasága van, tehát lehet neki sárga lóva is. S aztán ehhez a mindenféle vérvádhoz, tetemszikkasztáshoz, álhalott-csempészethez elvég-

re is pénz kellett. A többi zsidó szegény volt, miképpen a templom egere. Neki kellett pénzének lenni. De ha neki nem lett volna is, a nagy világ nagy zsidói bizonyára nála helyezték el, mint vagyonos embernél a szükséges összegeket. A titkos tanács minden áron szerette volna őt a vizsgálatba bele vonni. Az alkalom most itt volt. Adjon számot Lichtman a sárga lórol.

Jól ismertem husz év előtt e férfit. Él-e még: nem tudom. Azóta nem láttam. Még meg kell róla emlékeznem e mű folyamán később is.

Érdekes alak volt. Félig tanult, félig paraszt falszi zsidó uracska. Ruházkodása, minden szava, minden mozdulata kissé felé szeg. Mindenből tud valamit, mindenhez hozzászól s ha engedik: mindig beszél. Maga is, felesége is jó lelki, mosolygó arcú, vendégszerető, kissé rátartó s komolykodó. De a komolyság nem egészen áll jól neki. A zsidók szeretik maguk közt az ilyen embert, csak hogy tudálékosnak nevezik a maguk nyelvén.

Én nagyon megkedveltem. Ő ugyan tulajdát a titkos tanács és a vizsgálóbíró eszén. Sok derűs órát szerzett a jó embereknek és sok bosszúságot a vérvadászkodóknak. Ő mindjárt vizsgálat kezdetén látta, hogy akármilyen történt az eltűnt leánykával: a zsidókat elre-halálra fogják üldözni s a melyik eszlári zsidó a vizsgálóbíró körmei közé kerül: az el van temetve egyelőre s a varjú se károg utána jó ideig.

Figyelő elméjével hamar észrevette, hogy minden zsidóhoz az az első kérdés: ez és ez napon hol jártál, és ez és ez órában mit csináltál, kik a tanuid, mivel bizonyítod állításodat? Vagyis az alibi.

Alibi? Nem volt jogász, nem értette a latin nyelvet, de nyomban utána járt: mi az az alibi?

KIS HIRDETESEK

E hirdetés rovathoz minden szöveg... TELEFON 706.

TELEFON 706. Csak ogy levelekre válaszolunk, melyekkel a válasza szükséges levélbelyeg vagy levelezőlap beküldetik és a hirdetés alatt álló szám közöltetik.

Bármentes levelező lapok kis hirdetés... A hirdetés közönség... Arad: J. Vidván Mór.

Czegföld: Dózsa Ferenc... Pusztók: Auspitz Adolf... Szatmár: Löwy Miksa.

Használt és új pénz-szerekek... Jó hozából... Tanonczul... Betöltendő.

Harmadévi... Zongorát... Pianino... Szőlőprések.

Fasor és árnyékták... Butor részletezése... Pápai és Náthán gyárosoknál.

Butor - vevők és jegyeseknek... SÁRKÁNY és SCHÜTZ... BUDAPESTEN.

Arad: J. Vidván Mór... Baja: Kollár A.

Szabolcs: Károlyi János... Zala: Károlyi János.

Nevelőzők... 50 korona... Az alcuthi.

Műst és Bor... Tüdő-betegeknek... TILLER MÓR és Társa.

WERNDL-fegyverek... Engedélyezett téglagyár-telep.

Dunántul. népes székhelyen... BUDAPESTEN.

MAGYAR REMEKIROK... SHAKSPIERE... Magyar Remekírók.

Való... Polgár Sándor-nál... Való.

Svájci óra-ípar... Csak 16 korona... Svájci óra-ípar.

Dr. GINCZAR J... titkos betegségeket... Dr. Ginczár J.

HEIM FÉLE... MEIDINGER KALYHÁK... HEIM H.

Prof. Dr. Jager's... Normal-Unterkeidung... Prof. Dr. Jager's.

Most jelent meg a II. sorozat!... Arany János munkái II. kötet... Arany János munkái II.

Betegség... Polgár Sándor-nál... Betegség.

Rimamurány-Salgó-Tarjani vasmű részvénytársaság... Hirdetmény... Rendes évi közgyűlése.

Pályázati hirdetmény... A Magyar Államvasutak... Pályázati hirdetmény.

M. M. WEISS... Bécs, 42901... M. M. Weiss.

Pályázati hirdetmény... A Magyar Államvasutak... Pályázati hirdetmény.

Betegség... Polgár Sándor-nál... Betegség.

Diesel-féle... HŐ-ERŐGÉPEK... Diesel-féle.

Dr. Olivier vertisztult piskotái... Helyven gyuri idült bujakór-bántalmak... Dr. Olivier vertisztult piskotái.

Használt butorok... perzsa szőnyegek... Használt butorok.

Titkos betegségeket... D. GARAI ANTAL... Titkos betegségeket.

Izzadástól... Erényi-féle... Izzadástól.

Borprések!... szőlőzúzó... MABILLE-rendszer... Borprések!

Magyar Könyvtár... RADÓ ANTAL... Magyar Könyvtár.

LAMPEL R. (Wodianer F. és Fiai)... A szerkesztési sorozatban megjelentek... LAMPEL R. (Wodianer F. és Fiai).